

Birleşik Arap Emirlikleri 2012

Resmi Adı	Birleşik Arap Emirlikleri
Başkent	Abu Dabi
Yüzölçümü	82.880 km ²
Nüfus	8.199.996
GSYH	361,9 milyar dolar
Hükümet Biçimi	Federatif Emirlik
Devlet Başkanı	Şeyh Halife Bin Zayid El-Nahyan
Başbakan	Muhammed Bin Raşid El-Maktum
Dışişleri Bakanı	Şeyh Abdullah Bin Zayid El-Nahyan
Türkiye Büyükelçisi	Halid Halife Abdullah Reşid El-Mualla
Askeri Harcamalar	19,542 milyar dolar
Asker Sayısı	51.858

Etnik Yapı

Emirlik	% 19
Arap ve İranlı	% 23
Güney Asyalı	% 50
Diğer	% 8

Dini Yapı

Müslüman	% 76
Hristiyan	% 1
Diğer	% 13

Petrol Üretimi	3,380 milyon varil/gün
Petrol Tüketimi	720 milyon varil/gün
İhracat	300,9 milyar dolar
İthalat	220,3 milyar dolar

Birleşik Arap Emirlikleri 2012

Mustafa Caner

[Arş.Gör., Sakarya Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Merkezi]

Özet

2012 yılı Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) açısından oldukça önemli gelişmeleri ihtiva eden bir yıl olmuştur. İç politikada yönetime muhalif bir takım hareketlenmeler yaşanmış ve bu hareketlenmeler sert bir biçimde bastırılmıştır. Genel olarak BAE, bu hareketlerin Müslüman Kardeşler ile ilgili olduğunu iddia etmektedir. Arap Baharı'nın sonucunda Mısır'da iktidara gelen Müslüman Kardeşler'in kendi muhaliflerini etkileyebileceklerinden çekinmektedir. İç politikadaki gelişmelerin etkisiyle dış politikada da bazı gelişmeler olmuştur. İran ve Mısır ile bazı sorunlar yaşanmıştır. İran ile yaşanan sorunlar Ebu Musa adası üzerindeki egemenlik iddialarıyla ilgiliyken Mısır ile yaşanan sorunların Müslüman Kardeşler hakkında olduğu söylenebilir. Yeraltı kaynakları (petrol, doğalgaz vs.) bakımından oldukça zengin bir ülke olan BAE, dış politikadaki açık, barışçıl ve diyaloga dayalı tutumunu söz konusu ekonomik saikler uyarınca gerçekleştirmektedir. 2012 yılında da bu bağlamda birçok ikili anlaşma ve ekonomik işbirliği gerçekleştirilmiştir. BAE söz konusu bakımdan uluslararası sermayenin, finans ekonomisinin, teknoloji yatırımlarının çekim merkezi konumundadır. Ekonomik olarak stratejik bir öneme sahip BAE'de, bu ekonomik potansiyel belki de yönetime muhalif seslerin kısılmasını mümkün kılmıştır.

Anahtar Kelimeler: BAE | Arap Baharı | Müslüman Kardeşler

United Arab Emirates 2012

Abstract

In 2012, many things important happened in United Arab Emirates (UAE). There were voices against government and that voices were repressed harshly. Generally, UAE claimed that these movements are connected with Muslim Brotherhood. Because they were afraid of Muslim Brotherhood's affect on their opponents. In addition foreign policy was affected by internal affairs. There had been some troubles with Iran and Egypt. Problems with Iran were about sovereignty claims on Ebu Musa island and problems with Egypt were about Muslim Brotherhood. UAE has very rich underground sources (oil, gas etc.) and because of this, foreign policy of UAE is based on dialog, openness and peace. In this context, a lot of bilateral agreements and economical cooperations were implemented. In this respect, UAE is an important centre of interest for international capital, financial economy and technology investments. Maybe this economical power made repressing voices against government possible.

Keywords: UAE | Arab Spring | Muslim Brotherhood

Giriş

Bu yazıda BAE, dört bölümde incelenecektir. İlk olarak ekonomi bölümünde, ülkenin genel ekonomik özellikleri, üretim faktörleri ve türleri üzerinde durulacaktır. 2012 yılında ekonomik göstergelerdeki değişimin sebepleri incelenecek ve ülkenin ekonomik anlamda işgal ettiği konumu tayin etmek açısından bu göstergeler yorumlanacaktır. Dünyanın en önemli finans ve teknoloji merkezlerinden biri olma iddiasını gerçekleştirebilmek için BAE'nin yaptığı atılımlar da bu bölümün konusudur. İkinci olarak iç politika bölümünde ülkenin kendi sınırları içerisinde karşı karşıya kaldığı sorunlardan ve bu sorunların çözümü için üretilen politikalardan bahsedilecektir. Siyasi partilerin mevcut olmadığı ve halkın yönetime hiçbir şekilde müdahale edemediği bir ülke için 2012 yılı siyasal açıdan oldukça hareketli geçmiştir. Arap Baharı ile birlikte koltuklarının sallandığını hisseden emirler, önlem almakta vakit kaybetmemişler ve Müslüman Kardeşler ile bağlantılı olduğu düşünülen kişi ve gruplara baskılarını yoğunlaştırmışlardır. Uluslararası kamuoyunun ve sivil toplum örgütlerinin bu baskılara tepkisi gecikmemiş ve BAE'yi anti-demokratik ve otoriter olmakla suçlayıp, tutuklanan kişilerin serbest bırakılması için kampanyalar başlatmışlardır. Hatta bu süreçte BAE ile ticari ilişkiler kuran batılı ülkelerin vatandaşları da kendi yöneticilerini BAE gibi otoriter bir rejimin hakim olduğu ülkelerle iş yaptıkları için eleştirmişlerdir. Son tahlilde BAE'nin kendi ulusal sınırları içerisindeki politik atmosferi yine kendi dış politikasını etkilemiştir. Bu noktada özellikle Mısır ve İran ile gerginlikler yaşanmış ve hala yaşanmaya devam edilmektedir. Bütün bunlara ek olarak medya ve internet üzerinde yoğun bir sansürün olduğu söylenebilir.¹ Üçüncü kısımda BAE'nin dış politikası incelenecektir. Arap Baharı'nın iç güvenliğini tehdit ettiği BAE, dış politikasında da bu etki ile kararlar almaktadır. Dolayısıyla Arap Baharı ekseninde BAE'nin iç ve dış politikası birbirini

önemli ölçüde etkilemiş ve belirlemeye başlamıştır. Buna mukabil Amerika, İngiltere ve Kanada gibi batılı ülkelerle karşılıklı işbirliğini geliştirmiştir. BAE dış politikasındaki bir diğer önemli gelişme ise Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün ziyaretidir. Cumhurbaşkanlığı düzeyinde 15 yıl aradan sonra gerçekleştirilen bu ziyaret, iki ülkenin karşılıklı ticari işbirliği açısından oldukça önemlidir. Dördüncü ve son kısımda ise BAE'nin kültürel ve sosyal yaşamı incelenecektir. Bu bölümün önemli başlıkları BAE'nin demografik yapısı, eğitim politikaları ve kadının sosyal ve siyasal hayat içerisindeki konumudur.

Ekonomi

BAE, yüksek ihracat gelirine dayalı dünya sistemine entegre, açık bir ekonomik yapılanmaya sahiptir. "1973 yılından bu yana BAE, küçük ve fakir çöl prensliklerinden, yüksek yaşam standartları sunan modern bir devlete doğru çok büyük bir dönüşüm geçirmiştir."² BAE'nin ekonomisi büyük oranda fosil yakıtların ihracatına dayanmaktadır. Petrol ve doğalgaz ihracatı potansiyeli çok yüksektir. BAE, dünyanın yedinci en büyük petrol ve doğalgaz rezervlerine sahip olan ülkedir.³ Buna karşın tarımın ekonomi içerisinde kapladığı alanın ve spesifik olarak GSYİH'daki payının oldukça az olmasından dolayı ekonomiye ciddi etkide bulunmadığı söylenebilir.⁴ BAE, son yıllarda ekonomik açıdan kaynaklarını geliştirebilmek adına ekonomik çeşitliliği sağlamaya dönük atılımlar gerçekleştirmektedir. Bu atılımların hedefinde, ekonomiyi fosil yakıt bağımlılığından kurtarıp çeşitlendirmek ve daha sürdürülebilir, sağlam temellere oturtmak vardır.

Bir ülkenin ekonomik manada nerede durduğunu görebilmek için Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ilk akla gelen göstergelerden biridir. IMF'nin 2012 yılı Kasım ayında yayınladığı tahminlere göre BAE'nin GSYİH'si 2012 yılında 341.958 milyar dolardan 361.912 milyar dolara yükselmiştir. Kişi başına düşen milli gelir ise 63.625 dolardan 65.377 dolara yükselmiştir.⁵ IMF, 2013 yılında da büyümenin devam edeceğini ve BAE ekonomisinin %3,1 oranında büyüyeceğini öngörüyor.⁶ BAE'deki üretim sektörlerinin GSYİH içindeki oranları ise şu şekildedir⁷: Sanayi: % 56, Hizmet: %43,2 ve Tarım: % 0,8.

Sanayi sektörünün GSYİH içerisindeki payının %56 olması dikkat çekicidir; çünkü gelişmiş ülkelerde sanayi sektörünün payı GSYİH'nin üçte biri düzeyini geçmemektedir. Fakat bu oran BAE'de üçte ikiye yaklaşmıştır. Bunun sebebi enerji sektörünün de sanayi kalemi içerisinde değerlendirilmesi olabilir.⁸ Bilindiği gibi enerji sektörü fosil yakıtlara yoğun bir şekilde bağlı olan ekonomide önemli bir yer tutar.

BAE 4 milyon 337 bin kişilik iş gücüne sahiptir. Sektörlere göre iş gücü istihdamı şu şekildedir: %7 tarım, %15 sanayi ve %78 hizmet sektörü. 2012 yılında 130,3 milyar dolar geliri ve 114,2 milyar dolar gideri vardır. GSYİH'sinin %36,3'ü kadar vergi geliri elde etmiştir. 2012 yılında enflasyon %0,7 civarında seyretmiş ve BAE'nin ekonomisi bu bakımdan başarılı bir

grafik çizmiştir. Enflasyon oranı göz önüne alındığında BAE dünyada 11. sıradadır.⁹ İşsizlik rakamlarında ise aynı tablodan bahsetmek kolay değildir. 2004 yılından beri BAE’de işsizlik oranları sürekli artan bir grafik izlemektedir. BAE’de işsizlik 2011 yılında %4,3’ten %4,6’ya yükselmiş ve 2012 yılında ise %4,2’ye düşmüştür.¹⁰ Ancak 2012 yılındaki bu düşüğe bakarak işsizlik sorununun başarılı bir biçimde çözülmeye başlandığını söylemek için henüz erkendir. Yine de diğer Körfez ülkeleriyle karşılaştırıldığında BAE’deki işsizlik rakamlarının görece düşük olduğu söylenebilir. İşsizlik oranları Suudi Arabistan’da 2012’nin son çeyreğinde %5,4,¹¹ Umman’da 2011’in sonunda %15,¹² İran’da 2012’nin son çeyreğinde %11,20¹³ ve Irak’ta 2012 yılında %16¹⁴ şeklinde olmuştur. Katar, Kuveyt ve Bahreyn’in işsizlik oranları ise BAE’den daha düşüktür.¹⁵ Bu tabloya baktığımız zaman BAE’nin düşük enflasyon ve görece düşük işsizlik oranıyla başarılı bir ekonomik tabloya sahip olduğu ancak işsizlik oranlarının geçen yıllardaki gibi yeniden artmaya başladığı takdirde önlem almak zorunda kalacağı anlaşılmaktadır.

Dünya Ekonomik Forumu’nun (WEF) Küresel Rekabetçilik Raporu 2012-2013’e göre BAE, 2011 yılında yer aldığı 27. sıradan, üç basamak atlayarak 2012 yılında 24. sıraya yükselmiştir.¹⁶ Dünya Bankası istatistiklerine ve gelir grubu sınıflandırmasına göre BAE, yüksek gelirli ülkeler grubunda yer almaktadır.¹⁷ BAE’nin yüksek gelir grubunda yer alması ve yüksek refah seviyesi, onun Arap Baharı’ndan görece az etkilenmesi sonucunu doğurmuştur şeklinde bir yorum yapılabilir.

BAE, petrol ve doğalgaz dışındaki enerji kaynaklarının da önemini iyi kavramıştır. 2012 yılında özellikle yenilenebilir enerji, yeşil enerji konularında çok sayıda toplantı yapılmış, anlaşmalar imzalanmıştır. Ocak ayında hükümet başkanı Şeyh Muhammed, sürdürülebilir kalkınma için yeşil ekonomi planını uygulayacaklarını açıklamıştır.¹⁸ Hükümetin çevre konularında danışmanlığını yapan Al Nuaimi’nin lakabı Yeşil Şeyh’tir. Al Nuaimi, BAE’yi çevreyi kirleten bir konumdan çevreyi koruyan bir konuma getirmek için çok çalıştıklarını ifade etmektedir.¹⁹ Ayrıca dünyanın ilk ve tek ekolojik kenti de BAE’de bulunmaktadır. Tamamen temiz enerji kaynaklarının kullanıldığı Masdar kentinde %80’lere varan oranda enerji tasarrufu sağlanmakta ve enerji üretme biçimleri doğayla uyumlu şekilde olmaktadır.²⁰ Ocak ayında İskoçya ile yenilenebilir enerji konusunda anlaşmaya varılmıştır.²¹ Yine aynı dönemde Yenilenebilir Enerji Ajansı (Irena), Abu Dabi’de yenilenebilir enerji meselesini tartışmak üzere eylem haftası başlatmıştır.²² Ocak ayında Şeyh Muhammed tarafından gelecekte fosil yakıtların tükenmesi riskine karşılık alternatif enerji kaynaklarını tartışmak üzere 5. Dünya Gelecekte Enerji Zirvesi gerçekleştirilmiştir.²³ Dolayısıyla gelecekte fosil yakıtların tükenmesi riskine karşı BAE alternatif enerji kaynakları konusuna oldukça önem vermektedir.

BAE, havayolu ulaşımına da son yıllarda oldukça önem vermektedir. Havayolu ulaşımı, küresel finans merkezi olabilmek için en önemli hususlardan biridir. Dünyanın önde gelen uçak üreticilerinden Airbus’ın 2012-2031 yılları arasında uçak pazarının alacağı görünüm ile ilgili öngörülerde bulundu-

ğu “Küresel Pazar Tahmini 2012-2031” isimli raporuna göre BAE, 2012 ile 2031 yılları arasında 223.9 milyar dolarlık uçak satın alacaktır ve dünyada uçak için en çok para harcayan 3. ülke olacaktır.²⁴

İç Politika

2012 yılında BAE'nin iç politikasının Müslüman Kardeşler (İhvan-ı Müslimin) tehdidi odaklı yürütüldüğü söylenebilir. Arap Baharı'nın etkisinin kendi topraklarınayayılmasından endişe eden BAE, 2012 yılında çok sayıda tutuklama ve sınır dışı etme eylemlerine sahne olmuştur. Mısır ve Müslüman Kardeşler başta olmak üzere siyasal İslam yapılanmalarıyla mücadele etmek ana gündemi oluşturmuştur. Aşlında BAE'nin İhvan ve Arap Baharı kaygıları, 2011 yılından beri mevcuttur. 2011 yılında, Arap Baharı'nın sebep olabileceği siyasal hareketlenmelerden çekinen BAE yönetimi, seçmen sayısını 20 katına yani 130 bine çıkarmıştı.²⁵ Bu hareketiyle birlikte demokrasi taleplerini kontrol altına alma fırsatını kendisine yaratmıştır. Fakat bu önlem tek başına yeterli görülmemiş ve ülke çapında Müslüman Kardeşler paranoyası ortaya çıkmıştır. Çok sayıda kişi tutuklanmış, ya sınır dışı edilmiş ya da tehdit edilmiştir. Uluslararası kamuoyu ve sivil toplum örgütleri, bu olaylara seyirci kalmamışlar ve tepkilerini göstermişlerdir. Özellikle insan hakları nosyonu perspektifinden BAE yönetimine çok sayıda eleştiri yöneltilmiştir.

2011 yılında insan hakları açısından kötü bir tablo sunan BAE²⁶, 2012 yılında da bu konuda bir ilerleme sergileyememiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü, 2012 yılında BAE'deki durumun “daha kötüye gittiğini” belirtmiştir. Örgütün 2013 yılı raporunda, sivil toplum eylemcilerinin haksız yere tutuklanmaları ile birlikte bu kişilerin avukatlarının çeşitli baskılara maruz kalmalarından bahsedilmektedir. Yasa dışı istihdam ve göçmen işçilere kötü muamele de önde gelen meselelerdendir. 61 eylemci, “ulusal güvenliğe zarar verdikleri” iddiasıyla tutuklanmıştır. Muhammed er-Rükn ve Muhammed el-Mansuri isimli tanınmış iki insan hakları savunucusu avukat da tutuklamalardan nasiplerini almışlardır. Raporda bütün bu tutuklamaların, ülkede siyasal reform yapmak isteyen el-İslah örgütüyle ilgili olduğu iddia edilmektedir.²⁷ El-İslah, yaptığı açıklamada, kendilerinin kuruluşundan beri BAE'yi savunduklarını, BAE'ye zarar verecek hiçbir eylemde bulunmadıklarını ve buna rağmen el-İslah üyelerinin ülke güvenliğini tehlikeye attıkları gerekçesiyle tutuklandıklarını, bunun hem BAE'nin itibarını zedelediğini hem de adaletsiz bir durum olduğunu belirtmişlerdir.²⁸

BAE, Müslüman Kardeşler örgütü özelinde siyasal İslam hareketini kendisine tehdit olarak algılamaktadır. El-İslah örgütünün Müslüman Kardeşler ile bağlantılı olduğu ve Körfez ülkelerinin güvenliğine karşı risk unsuru oluşturduğu iddia edilmektedir. BAE yöneticileri, siyasal İslamın ve Müslüman Kardeşler gibi örgütlerin kendilerinin son kırk yılda gerçekleştirmiş oldukları ekonomik, sosyal ve bilimsel gelişmeleri sekteye uğratacaklarından endişe

etmekte olduklarını ifade etmektedirler.²⁹ BAE, yüksek refah düzeyi sayesinde Arap Baharı'ndan fazla etkilenmemiştir; fakat Mısır'daki Müslüman Kardeşler'in yükselişi, Arap Baharı'nın BAE'ye de sıçrayabileceği korkusunu pekiştirmiştir. Arap Baharı ve Mısır'da Müslüman Kardeşler'in başarısı, aslında BAE için güvenlik kaygılarının fitilini ateşleyen gelişmeler olmuştur. Bu olayların etkisiyle BAE yöneticileri, herhangi bir siyasal organizasyona karşı ve barışçıl da olsa herhangi bir gösteriye karşı daha fazla kuşkuyla yaklaşmışlar ve endişeleri, korkularını besleyerek otoriter eğilimlerini güçlendirmiştir. Bu kaygılar, BAE'nin kendisine karşı uluslararası bir komplonun varlığı sonucunu doğurmuştur. Mart ayında Dubai Polis Müdürü Dahi Halfan, Körfez ülkelerine karşı Müslüman Kardeşler tarafından uluslararası bir komplonun yürütüldüğünü söylemiştir. BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid el-Nahyan ise Ekim ayında Körfez Arap ülkelerinin, Müslüman Kardeşler komplosuna karşı hep beraber hareket etmeleri gerektiği çağrısında bulunmuştur.³⁰ Birleşik Arap Emirlikleri Üniversitesi'nden siyaset bilimci Prof. Dr. Ebtisam el-Katbi, İslah örgütünün dış ülkeler tarafından fonlandığını, devletin defalarca kendilerine dış ülkelerle olan bağlarını kopartmalarını salık verdiğini, fakat İslah'ın bunu yapmadığını, böyle bir örgütün mevcudiyetinin hiçbir devlet tarafından göz yumulamayacak bir şey olduğunu ve İslah'ın çıkarlarının BAE'nin çıkarlarını temsil etmediğini söylemiştir.³¹ Bu iddialara ek olarak İslah örgütünün silahlı kanadının olduğu ve BAE devletini yıkıp yerine İslam devleti kurmak istedikleri iddia edilmektedir. BAE Dışişleri Bakanı Abdullah bin Zayid el-Nahyan ise, "Müslüman Kardeşler örgütünün diğer ulusların bütünlüğüne ve egemenliğine tecavüz ettiğini" belirtmiştir.³² Bu gibi gerginliği tırmandıran açıklamalar yıl boyunca iki taraftan da gelmeye devam etmiştir.

Bu iddialara karşılık Mısır da BAE'yi suçlamaktadır. Haziran'daki Mısır Cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sonra Mursi'ye karşı kaybeden Ahmet Şefik, ülkeyi terk ederek BAE'ye yerleşti.³³ Daha sonra Mısır yönetimi, Ahmet Şefik'in Mısır'daki malvarlığını dondurma kararı aldı ve Şefik'i yolsuzlukla suçladı.³⁴ BAE'nin Mısır'ı suçlama sebeplerine benzer bir şekilde Mısır da BAE'nin, "Mursi'yi devirme planı" yaptığını ve BAE'deki Ahmet Şefik ve Semih Aşur gibi eski rejim kalıntılarının bu planın organizatörleri olduğunu iddia etmişti. Bu iddialara BAE ise, suçlamaların asılsız olduğu karşılığını verdi.³⁵

BAE'nin uluslararası kamuoyunun tepkisini çeken bir başka eylemi ise, Suriyeli muhalifleri sınır dışı etmesiydi. BAE'deki muhalif Suriyeliler, 10 Şubat'ta, Dubai'deki Suriye konsolosluğu önünde Suriye'deki mevcut yönetime karşı yaklaşık iki yüz kişilik bir grup olarak protesto gösterisi yaptılar. Daha sonra bu gruba mensup kişiler, BAE'deki güvenlik otoriteleri tarafından çağrılarak bir daha protesto gösterisi yapmayacaklarına dair bir belge imzalandılar. Daha sonra ise bu kişilerin vizeleri iptal edilerek Suriye'ye dönmeleri için kendilerine 10 günlük süre tanındı.³⁶ Bu göstericilerin, mevcut koşullardan dolayı Suriye'ye dönmeleri mümkün olmadığı için Mısır gibi çevre ülkelere gittiler. Dünyada yankı bulan bu olaya karşı İnsan Hakları İzleme

Örgütü, BAE'yi bu duruma son vermesi çağrısında bulundu.³⁷ Buna karşılık BAE'nin açıklaması ise söz konusu problemin yaşanan gösterilerle değil bazı başka siyasi faaliyetlerle ilgili olduğu yönünde oldu.³⁸ Bu sınırdışı edilmelere yönelik bir diğer eleştiri de Müslüman Kardeşler cephesinden geldi. İslam alimi Yusuf el-Karadavi'nin bu olaylar karşısında BAE'yi suçlaması geniş yankı buldu. Karadavi, BAE yöneticilerini zalimlikle suçladı. Buna karşılık Dubai polis şefi Zahi Halfan el Tamim, Karadavi'yi tutuklamakla tehdit etti.³⁹ Müslüman Kardeşler ile BAE arasındaki gerilim iyice tırmandı ve krize dönüştü. Müslüman Kardeşler sözcüsü Mahmud Gozlan, tutuklama durumunda İhvan ve tüm İslam alemi olarak Karadavi'yi savunacaklarını ve BAE'ye karşı harekete geçeceklerini duyurdu.⁴⁰ Körfez İşbirliği Konsey'i de bu durum karşısında sessiz kalmadı. Gozlan'ı sorumsuzlukla suçlayan KİK Genel Sekreteri Abdullatif el-Zayani, "BAE'yi etkileyecek her şeyden tüm Körfez ülkeleri etkilenecektir" şeklinde konuştu.⁴¹ Birol Başkan'a göre yaşanan bu gelişmeler ve Karadavi ile Zahi Halfan arasındaki sürtüşme, aslında kişisel bir söz düellosu olmanın ötesinde BAE ile Müslüman Kardeşler arasındaki gerilimin göstergesidir. Başkan'a göre: "Halfan-Karadavi polemîği daha büyük bir sorunun bir dışavurumu sadece... Birleşik Arap Emirlikleri'nin Müslüman Kardeşlerle yaşadığı imtihan'ın dışavurumu... Esas sorunun Müslüman Kardeşler olduğunu görmek zor değil."⁴² Daha sonra taraflar bu krizin aşıldığını söylemişlerdir; fakat arka planda BAE'nin Arap Baharı kaygıları halen mevcudiyetini sürdürmektedir. 2012 yılında yaşanan bu gelişmelerin nihai bir çözüme ulaşamaması BAE'nin önünde önümüzdeki yıllarda önemli bir siyasi gündem maddesi oluşturacağına benzemektedir.

Dış Politika

BAE'nin dış politikası, diyaloga ve müzakereye dayanmaktadır. Komşularla iyi ilişkiler geliştirmek, uluslararası topluma uyum sağlamak, bölgesel barış, istikrar ve güvenlik gibi temel gündemleri mevcuttur.⁴³ Son yıllarda özellikle Arap Baharının etkisi ve İran faktörünün de Amerika tarafından Körfez ülkelerine karşı sürekli güncellenen bir gündem oluşturması sebebiyle güvenlik konusundaki endişeler oldukça artmıştır. Özellikle güvenlik konusunda BAE'nin silah harcamaları dikkat çekmektedir. 2012 yılında yayınlanan Dünya Bankası raporuna göre 2010 yılında BAE, GSYİH'sının %5,4'ünü silahlanmaya harcamıştır.⁴⁴ Bu rakamlarla BAE, silah harcamalarında Amerika ve Rusya gibi ülkeleri geride bırakmıştır. BAE'nin pozisyonu bu bağlamda istisnai değildir. Diğer Körfez ülkeleri de yüksek oranda silahlanmaya pay ayırmaktadırlar. Körfezin, jeopolitik açıdan bakıldığında önemi kavranan konumundan dolayı politik yapısının her an istikrarsızlığa yol açabilme potansiyeli, İran tehdidi algısı, Arap Baharı ve nükleer savaş tehditleri silahlanma yarışındaki başlıca sebeplerdendir. BAE'nin silahlanmasında İran faktörü en önemli sebeplerden birini teşkil etmektedir. BAE, Körfez İşbirliği Konseyi

(KİK) üyesidir. KİK'e üye diğer ülkeler ise Suudi Arabistan, Katar, Umman, Bahreyn ve Kuveyt'tir. KİK ülkeleri genel olarak İran'ı bir tehdit şeklinde algırlar. Öyle ki 2012 yılının son aylarında KİK üyesi ülkeler askeri güçlerini İran'a karşı birleştirme kararı almışlardır.⁴⁵ BAE'nin öbür KİK üyelerinin tehdit algısına ek olarak İran ile özel bir sınır problemi de vardır.

BAE'nin İran ile olan sınır sorunu Ebu Musa adası konusundadır. İki ülke de uzun yıllardan beri bu ada üzerinde egemenlik iddia etmektedir. 1971 yılında adanın İran tarafından işgaliyle başlayan sorun bugün de devam etmektedir. İlişkiler zaman zaman gerilmekte ve krizin eşiğine gelmektedir. 2012 yılı Nisan ayında İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinecad'ın Ebu Musa adasını ziyaret etmesi gerginliği turandırmıştır. İran bu ziyaretin tamamen kendi içişleri ile ilgili olduğunu iddia etmiştir. Bu olay üzerine BAE İran Büyükelçisini, istişare yapmak üzere Abu Dabi'ye çağırmıştır.⁴⁶ BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid el-Nahyan bu ziyaretle ilgili olarak "BAE'nin egemenlik haklarının tahrik edici bir ihlali" ve "İran'ın işgali altındaki üç adaya yönelik, BAE'nin attığı barışçıl adımlara vurulan bir sekte" şeklinde açıklamada bulunmuştur.⁴⁷ KİK üyesi diğer ülkeler de bu olay üzerine toplanmış ve İran'ı kınayarak, barışçı bir çözüm için ikili müzakerelere ya da meselenin Uluslararası Adalet Divanı'na sevk edilerek orada görüşülmesine çalışmışlardır.⁴⁸ Batıdan da ABD, İran'ı barışçı bir çözüm için BAE ile görüşmeye teşvik etmiş ve BAE'nin tarafında yer almıştır.⁴⁹ Ekim ayında İran, eğer BAE bu ada üzerinde egemenlik hakları iddia etmeyi sürdürürse tüm diplomatik ilişkileri kopartacağı tehdidinde bulunmuştur.⁵⁰ 2012 yılı Temmuz ayında BAE Hürmüz Boğazı'na alternatif bir petrol boru hattını hizmete açmıştır.⁵¹ Bunun sebebi, İran'ın nükleer programı dolayısıyla maruz kaldığı yaptırımlara tepki olarak daha önce defalarca Hürmüz Boğazı'ndaki hattı kapatmakla tehdit etmesiydi. Bu yeni hatla birlikte BAE'nin petrol ihracatının üçte ikisinin yeni hat üzerinden gerçekleştirilmesi planlanmakta ve BAE yeni petrol boru hattıyla birlikte Hürmüz Boğazı'na muhtaç olmadan doğrudan Hint Okyanusu'na bağlanmış olmaktadır. Dolayısıyla petrol taşıma konusunda İran ile olan sorunların engelleyici rolü bu suretle azaltılmıştır denebilir. İran açısından ise bu gelişme kendisine yönelik olan yalnızlaştırma politikasının yansımaları ve BAE'nin de bu politikanın aktif oyuncusu olarak tasdik edilmesi anlamını taşımaktadır.

BAE'nin başta ABD olmak üzere Batılı ülkeler ile askeri anlaşmaları vardır. Özellikle BAE'nin Amerika ile olan ilişkileri son derece gelişmiştir. "KİK üyeleri için Körfez güvenlik şemsiyesinin esas taşıyıcısı ABD'dir."⁵² İran konusunda iki ülke de aynı endişeleri taşıdıklarını ifade etmektedirler.⁵³ Bu endişelerin en önemli ortak paydası nükleer silahlardır. Amerika, İran'ın elinde nükleer silahların olduğunu düşünmekte ve bu düşünceden hareketle kendisine karşı bir tehdit algısı inşa etmektedir. BAE ve KİK üyesi öbür ülkeler de nükleer silahlardan arındırılmış bir Körfez talep etmektedirler.⁵⁴ İki ülke de El-Kaide gibi terör örgütlerine karşı beraber mücadele etme konusunda kararlılıklarını bildirmektedir. 2012 yılının sonlarına doğru El-

Kaide'nin BAE'yi hedef olarak seçtiği, eski ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Juan Zarate tarafından ifade edilmiştir. Zarate, “gerçek şu ki BAE terörizme karşı bağımsız değildir” şeklinde konuşmuş ve El-Kaide'nin gözünü BAE'ye çevirdiğini işaret etmiştir.⁵⁵ Bu yeni tehdit algısıyla birlikte iki ülkenin aralarındaki ilişkinin askeri anlamda daha da artacağı söylenebilir. İki ülkenin ekonomik ilişkileri de son derece gelişmiştir. 2012 yılı Şubat ayında ABD ve BAE İş Konseyi'nin yaptığı açıklamaya göre 2011 yılında iki ülkenin ticari hacmi 18,34 milyar dolara ulaşmıştır.⁵⁶ Ekim ayında BAE, Washington'da düzenlenen 21. Arap-Amerikan Politika Yapıcıları Konferansı'na katılmıştır.⁵⁷ Amerikan başkanlık seçimlerinin ele alındığı Capital Club Dubai'de düzenlenen panelde Obama'nın ikinci döneminde de güçlü ilişkilerin devam edeceği yorumları yapılmıştır.⁵⁸ Şubat ayında iki ülke arasındaki ticareti daha da geliştirmek için Dubai-Teksas arası uçuşlar başlamıştır.⁵⁹

2010 yılında kesintiye uğrayan Kanada ve BAE arasındaki ilişkiler 2012 yılı Eylül ayında yeniden rayına oturdu. İki ülkenin dışişleri bakanları arasında varılan uzlaşmada Kanada vatandaşlarına BAE'ye vizesiz giriş hakkı tanınması ve Kanada enerji firmalarına BAE'ye nükleer enerji çalışmaları konusunda ticaret hakkı tanınması maddeleri kabul edildi. Ayrıca Kanada enerji firmalarının BAE'ye nükleer teknoloji ve uranyum gibi maddeler satabilmesinin önü açıldı. İki ülkenin bakanlarının da birbirlerinin ülkeleri hakkında arkadaş ve dost ülke gibi nitelendirmeler yapmaları iki ülke arasındaki ilişkilerin yakınlığını göstermiştir.⁶⁰

2012 yılı Kasım ayında Ermenistan Dışişleri Bakanı Edward Nalbandyan, Abu Dabi'yi ziyaret etti. Ermenistan ve BAE arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesi konusunda BAE Dışişleri Bakanı Abdullah bin Zayid el-Nahyan ile görüştü. Gündem maddelerinden biri de Erivan'a BAE elçiliği açılmasıydı. Bunun dışında taraflar Türkiye'yi de ilgilendiren Dağlık Karabağ meselesinin çözümü için daha fazla gayret sarf edilmesi konusunda anlaşmaya vardılar. Nalbandyan, daha sonra BAE Ekonomi Bakanı el-Kasımı ile ticaret ve ekonomi anlaşmaları konusunda görüştü.⁶¹

İngiltere ile BAE arasındaki ilişkiler de son derece gelişmiştir. BAE'de 96.000 civarında İngiliz yaşamaktadır.⁶² İngiltere hem Abu Dabi'de hem de Dubai'de elçiliklere sahip olması bakımından istisnai bir durumdadır. İngiltere ile BAE arasındaki yakın ilişkiler İngiliz medyasında eleştiri konusu olmaktadır. Eleştirilerin merkezinde BAE'nin insan hakları ve demokrasi konusundaki karnesinin zayıflığı yer almaktadır.⁶³ 2012 yılı Kasım ayında İngiltere Başbakanı David Cameron BAE'yi ziyaret etti. Cameron'un gündeminde iki ülke arasındaki silah anlaşmaları vardı. Savunma endüstrisi ortaklığı konusunda iki ülke “yakın işbirliği” ve Typhoon jetleri meselelerinde anlaşmaya vardıklarını duyurdu.⁶⁴

BAE'nin yakın ilişkiler geliştirmeye çalıştığı ülkelerden biri de Türkiye'dir. 29 Ocak'ta Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, BAE'yi ziyaret etti. Söz konusu ziyaretin iki ülke açısından önemi, 15 yıllık aradan sonra Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının gerçekleştirdiği ilk resmi ziyaret olma-

sından kaynaklanmaktadır. Ziyaret boyunca yapılan görüşmelerde karşılıklı ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi meselesi masaya yatırılmıştır. Daha sonra bir açıklama yapan Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Türkiye ve BAE arasındaki ticaret hacminin 5 milyar dolardan 10 milyar dolara çıkarılması için çalışmalara başlandığını söylemiş ve “bu hedefin de üzerine çıkılabileceğini, Dubai’nin “reexport” yapan bir ülke olarak, ticari kapasitesinin nüfusuyla sınırlı olmadığını” sözlerine eklemiştir.⁶⁵ Cumhurbaşkanı’nın bu açıklamalarının ve BAE temaslarının etkisi çok geçmeden hissedilmeye başlanmıştır. Ağustos ayında, Türkiye’nin en çok altın ihraç ettiği ülke İran olmaktan çıkıp BAE olmuştur. BAE’ye 2 milyar 226 milyon dolarlık altın ihracatı gerçekleştirilmiştir ve bu rakam şimdiye kadar BAE’ye yapılmış en yüksek ihracat rakamını teşkil etmektedir.⁶⁶ Bu gelişmeye karşılık yapılan başka bir yorum ise ABD’nin ambargo baskıları sonucunda İran’a yapılan altın ihracatının BAE üzerinden yapılmaya başlandığı şeklindedir.⁶⁷

Şubat ayında da BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Muhammed bin Zayid el-Nahyan Türkiye’yi ziyaret etti. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile görüşen Nahyan, görüşmede Suriye meselesinin konuşulduğunu söyledi. Söz konusu görüşmelerde iki taraftan da dışişleri, ekonomi, savunma bakanları ve bazı önemli bürokratlar hazır bulundu.⁶⁸ Nisan ayında İstanbul, Suriye’nin Dostları toplantısına ev sahipliği yaptı ve BAE de bu toplantıya katıldı. 2012 yılında iki ülke arasında hem ekonomik konularda hem de Suriye gibi bölge için acil çözüm gerektiren sorunlara yaklaşım konusunda yükselen bir işbirliğinden bahsetmek mümkündür.

Sosyal ve Kültürel Yaşam

İnsani gelişmişlik endeksine göre BAE 41. sıradadır ve en yüksek insani gelişmişlik gösteren ülkelerden biridir.⁶⁹ BAE, sağlık alanında gerçekten parlak bir tablo sunmaktadır. Aynı başarıyı eğitim alanında da gerçekleştirmiş ve son yıllarda nitelikli işgücü yaratabilmek ve ülkenin kalkınması adına önemli eğitim hamlelerinde bulunmuştur. Ne yazık ki kadın-erkek eşitliği konusunda aynı parlak tabloyu görebilmek oldukça güçtür.

Demografi

BAE’nin nüfusu 8.033.000’dir.⁷⁰ 2012 yılında tahmin edilen istatistiklere göre yeni doğan bebek ölüm oranı %00011,59’dur. Bu oranla BAE diğer ülkelerle karşılaştırıldığında 135. sıradadır. Yani bebek ölümlerini önleme konusunda 134 ülkeden daha ileridedir. BAE bu konuda Türkiye’yi de geride bırakmıştır. Türkiye bu listede 83. sıradadır.⁷¹ Ortalama yaşam süresi 76,7 yıldır. Erkeklerde yaş ortalaması 32,1, kadınlarda 25 ve toplamda 30,2 ile BAE’nin genç ve dinamik bir nüfusa sahip olduğu söylenebilir.⁷² 2012 yılında

nüfus artış hızı % 3,055 olarak açıklanmıştır ve bu sayı ile BAE nüfusu en hızlı artan ülkeler sıralamasında 9. sıradadır.⁷³ Erkek nüfusun kadın nüfusa oranı ise toplamda 2,19'dur. Yani erkeklerin sayısı kadınların sayısından 2,19 kat daha fazladır.⁷⁴

Eğitim

BAE, eğitimli bir nüfus yaratmayı son yıllarda gündeminin en üst sıralarına yerleştirmiştir. Eğitimli nüfus, ekonomik gelişmişliğin sürdürülebilirliğini sağlama açısından son derece önemlidir. 2012 yılında eğitimin toplam bütçe içindeki payını %78 artırarak %25'e çıkarmıştır.⁷⁵ BAE, üniversite eğitimine büyük önem vermektedir. Dünya çapında isim yapmış, alanında en önemli okullar BAE'de kampüs açmaktadırlar. Bu okullardan bazı örnekler vermek, söz konusu meseleyi berraklığa kavuşturacaktır: Paris-Sorbonne University Abu Dabi, New York University Abu Dabi, Middlesex University Dubai, Michigan State University Dubai, Manchester Business School Dubai, Harvard Medical School Dubai Center, Cambridge College International in Dubai, British University in Dubai gibi okullar BAE'ye ve özellikle Dubai'ye kampüsler açmışlardır.

Kadının Durumu

BAE'de kadınların yaşamı, hakları ve özgürlükleriyle ilgili tablo pek iç açıcı değildir. İnsan Hakları İzleme örgütünün 2012 raporunda BAE ile ilgili şu bilgiler dikkat çekmektedir: 2011 yılının Eylül ayında yapılan seçimlerde 85 kadın yarışmış fakat yalnızca 1 tanesi seçilebilmiştir. BAE yasaları kadını erkek karşısında dezavantajlı bir konuma oturtmaktadır. Boşanma, miras ve çocuk velayeti konularında yasalar kadınların aleyhinedir. Aile içi şiddet vakaları da oldukça fazladır; çünkü BAE yasaları erkeklere eşlerini terbiye etme hakkını vermektedir.⁷⁶

Sonuç

BAE, ekonomik açıdan oldukça gelişmiş bir ülke olmasına rağmen politik, sosyal ve kültürel açıdan ekonomik başarısının gerisinde kalmaktadır. İç politikada, Arap Baharı'nın da etkisiyle ortaya çıkan demokrasi taleplerini bastırma konusunda tereddütsüz bir otoriterlik profili sergilemektedir. Yönetime karşı muhalefet edenlere yönelik yaptırımlar İnsan Hakları konusunda çalışan örgütlerin ve BAE'nin işbirliği yaptığı ülkelerin vatandaşlarının da tepkisini çekmektedir. BAE, özellikle Müslüman Kardeşler'e karşı teyakkuz halindedir. Müslüman Kardeşler'in Mısır'da kazandıkları başarı, BAE yönetimini kendi rejimlerinin güvenliği konusunda tedirgin etmiştir. 2013 yılında da BAE yönetiminin söz konusu otoriter tavırlarının devamı halinde yaşanan sorunların katmerlenerek artacağı öngörülebilir. BAE dış politikada ise özellikle Batılı devletlerle son derece barışçıl, uyumlu ve işbirliğine dayalı bir politika takip

etmektedir. Bu politikalar temelde ekonomik saiklerden kaynaklanmaktadır. Dış politikadaki ekonomik temelli ilişkilerin başarısına karşın Mısır ve İran ile birtakım sorunlar yaşanmıştır. Özellikle Mısır ile yaşanan sorunların, iç politikayı şekillendiren dinamiklerle ilgili olduğu söylenebilir. İran ile yaşanan sorunlar ise Ebu Musa adasıyla ilgilidir. 1971 yılından beri devam eden söz konusu sorun 2012 yılında da çözülememiştir ve yakın zamanda çözülmesi öngörülmemektedir. BAE'nin bir diğer eleştirilen tarafı ise kadın hakları konusundaki profilidir. BAE'de hukuki olarak kadın erkek eşitliğinden bahsetmek mümkün değildir. Bu da politik olarak demokratik bir yapıya sahip olmayan BAE'nin sosyal olarak da modern demokratik teamüllerin gerisinde kaldığını göstermektedir. Genel olarak bakıldığında BAE'nin Ortadoğu siyasi coğrafyasındaki konumu, önümüzdeki yıllarda özellikle Arap Baharı'nın ve Batılı devletlerin uluslararası finans piyasalarıyla bağlantılı olarak takınacağı tutumlarının doğrultusunda şekillenecektir. BAE'nin önümüzdeki yıllarda tek başına kurucu bir aktör olarak temayüz etmesi mümkün gözükmemektedir.

Kronoloji

- **16 Ocak:** 5. Dünya Gelecekte Enerji Zirvesi gerçekleştirildi.
- **29 Ocak:** Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, BAE'yi ziyaret etti. Bu ziyaret 15 yıl aradan sonra cumhurbaşkanlığı düzeyinde yapılan ilk ziyaret oldu.
- **10 Şubat:** Dubai'deki Suriye konsoloslugu önünde 200 kişilik bir grup eylem yaptı. Daha sonra bu eylemcilerin vizeleri iptal edilerek peyderpey sınır dışı edildiler.
- **5 Mart:** Dubai Polis Şefi Zahi Halfan, göstericilerin sınır dışı edilmesini eleştiren Müslüman Kardeşler lideri el-Karadavi'yi tutuklamakla tehdit etti.
- **11 Nisan:** İran Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad, BAE ve İran arasında sınır sorunu teşkil eden Ebu Musa Adası'nı ziyaret etti.
- **12 Nisan:** BAE, İran'daki büyükelçisini istişare yapmak üzere geri çağırdı.
- **15 Temmuz:** BAE, Hürmüz Boğazi'na alternatif bir petrol boru hattını kullanıma açtı.
- **16 Temmuz:** Müslüman Kardeşler ile bağlantılı olduğu düşünülen ve aralarında ünlü insan hakları avukatı Muhammed el-Mansuri'nin de bulunduğu kişilerin tutuklanması süreci başladı.
- **5 Kasım:** İngiltere Başbakanı David Cameron, BAE'yi ziyaret etti.
- **20 Kasım:** Ermenistan Dışişleri Bakanı Edward Nalbandyan, BAE'yi ziyaret etti.

Notlar

- 1 Karin Deutsch Karlekar ve Jennifer Dunham, "Press Freedom in 2012: Middle East Volatility Amid Global Decline", <http://www.freedomhouse.org/sites/default/files/FOTP%20Overview%20Essay%202013%2011pt%20Font.pdf>, 27 Ekim 2013
- 2 George Thomas Kurian, *Encyclopedia of the World's Nations and Cultures*, New York: Infobase Publishing 2006, p. 2476
- 3 "The United Arab Emirates has the seventh-largest proved reserves of both crude oil and natural gas in the world.", 10.03.2013, <http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=TC>
- 4 Harun Öztürkler, "Birleşik Arap Emirlikleri Ekonomisinin Temel Özellikleri", *Ortadoğu Analiz*, 2012, c. 4, sy. 43, ss.109-110
- 5 "United Arab Emirates: Gross domestic product, current prices (U.S. dollars)" 14 Mart 2013, <http://www.imf.org/external/...>
- 6 "UAE to grow 3.1 in 2013 says IMF", 16 Mart 2013, http://www.uaeinteract.com/docs/UAE_to_grow_3.1_in_2013,_says_IMF/53404.htm
- 7 "CIA World Factbook", 27 Ekim 2013, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ae.html>
- 8 Öztürkler, "Birleşik Arap Emirlikleri Ekonomisinin Temel Özellikleri", s.109
- 9 "CIA World Factbook", 27 Ekim 2013, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ae.html>
- 10 "Unemployment Rate, Country List", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/country-list/unemployment-rate>
- 11 "Saudi Arabia Unemployment Rate", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/saudi-arabia/unemployment-rate>
- 12 "Oman Unemployment Rate", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/oman/unemployment-rate>
- 13 "Iran Unemployment Rate", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/iran/unemployment-rate>
- 14 "Iraq Unemployment Rate", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/iraq/unemployment-rate>
- 15 "Unemployment Rate, Country List", 28 Ekim 2013, <http://www.tradingeconomics.com/country-list/unemployment-rate>
- 16 <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2012-2013/>
- 17 Country and Lending Groups, The World Bank, 14 Mart 2013, <http://data.worldbank.org/about/country-classifications/country-and-lending-groups>
- 18 "Mohammed bin Rashid launches UAE Strategy for Green Development", 01.03.2013, <http://www.uaeinteract.com/...>
- 19 "From polluter to protector: The UAE's 'Green Sheikh'" 28.02.2013, <http://edition.cnn.com/2012/01/19/world/meast/green-sheikh-interview/index.html>
- 20 <http://masdarcity.ae/en/>
- 21 "Scotland and Masdar Agree Framework to Develop Comprehensive Renewable Energy Plan", WAM, 10 Ocak 2013.
- 22 "Irena Assembly Starts Action Week For Renewable Energy on Friday", WAM, 3 Mart 2013
- 23 "Sheikh Mohammed inaugurates 5th edition of World Future Energy Summit in Abu Dhabi", WAM, 13 Şubat 2013.
- 24 "Global Market Forecast 2012-2031", 26 Şubat 2013, <http://www.airbus.com/com->

- pany/market/forecast/?eID=dam_frontend_push&docID=25773
- 25 Cengiz Dinç, "Birleşik Arap Emirlikleri 2011" *Ortadoğu Yıllığı 2011*, Kemal İnat, Muhittin Ataman, Fuat Aydın, Bilal Yıldırım (eds), Açılım Kitap, 2011, s.364
- 26 Dinç, "Birleşik Arap Emirlikleri 2011", s.364
- 27 "Human Rights Watch World Report 2013" 26 Şubat 2013, https://www.hrw.org/sites/default/files/wr2013_web.pdf, s.623
- 28 "UAE urged to release opposition activists", 16 Şubat 2013, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-19062540>
- 29 "Political Islamists arouse suspicion", 12 Mart 2013, <http://gulfnews.com/opinions/columnists/political-islamists-arouse-suspicion-1.1024949>
- 30 "Gulf States must tackle Muslim Brotherhood threat: UAE", 2 Mart 2013, <http://www.reuters.com/article/2012/10/08/us-emirates-brotherhood-idUSBRE8970X220121008>
- 31 Ola Salem, "Islah 'doesn't represent UAE interests", *The National*, 5 Ekim 2012
- 32 "GCC foreign ministers to meet on Wednesday", *Bahrain Observer*, 5 Kasım 2012
- 33 Richard Spencer, "Ahmed Shafiq leaves Egypt after presidential election loss", *The Telegraph*, 26 Haziran 2012
- 34 "Justice ministry freezes assets of Ahmed Shafiq", *ahramonline*, 20 Kasım 2012
- 35 "UAE says Egypt media carried false plot claims", 5 Mart 2013, <http://www.reuters.com/article/2012/12/18/us-uae-egypt-plot-idUSBRE8BH00620121218>
- 36 "Authorities deport Syrian activists after peaceful demonstration against al-Assad regime", 23 Mart 2013, http://www.ifex.org/united_arab_emirates/2012/02/27/activists_deported/
- 37 "UAE: Stop Expelling Syrian Protesters", 5 Mart 2013, <http://www.hrw.org/news/2012/03/02/uae-stop-expelling-syrian-protesters>
- 38 Birol Başkan, "Polis Müdürü ve Şeyh: Birleşik Arap Emirlikleri'nin İhvan'la İmtihani", *OrtadoğuAnaliz*, 2012, c. 4, sy. 47, s. 79.
- 39 "Dubai police chief threatens to arrest Qatar's Qaradawi", 7 Mart 2013, <http://doha-news.co/post/18841304383/dubai-police-chief-threatens-to-arrest-qatars-qaradawi>
- 40 "Tension erupt between UAE and Muslim Brotherhood", *Ahram*, 12 Mart 2012
- 41 "Qaradawi Arrest Threat Raises Tension", 5 Mart 2013, <http://www.onislam.net/english/news/global/456164-qaradawi-arrest-threat-raises-tension.html>
- 42 Başkan, "Polis Müdürü ve Şeyh: Birleşik Arap Emirlikleri'nin İhvan'la İmtihani", s. 80.
- 43 "Government – Foreign Policy", 3 Mart 2013, http://www.uaeinteract.com/government/foreign_policy.asp
- 44 "World Bank, Military Expenditure (% of GDP)" 27 Şubat 2013, <http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS>
- 45 "6 körfez ülkesi İran'a karşı tek ordu kuruyor", 18 Şubat 2013, <http://www.1news.com.tr/guneykafkasya/iran/20121226032607199.html>
- 46 "Ahmadinejad's visit to island prompts UAE to recall Iran ambassador", 5 Mart 2013, <http://edition.cnn.com/2012/04/12/world/meast/uae-iran-ambassador-recall>
- 47 "İran ve BAE arasında Ebu Musa krizi çıktı", *Akşam*, 12 Nisan 2012
- 48 "GCC asks Iran to end UAE islands occupation", *The Peninsula*, 17 Nisan 2012
- 49 "US issues statement supporting UAE in islands row with Iran" *The National*, 18 Nisan 2012
- 50 "Iran warns UAE relations are at risk over Gulf island claims", *Chicago Tribune*, 9 Ekim 2012

- 51 "UAE opens pipeline bypassing Strait of Hormuz oil route" 23 Şubat 2013, <http://www.bbc.co.uk/news/world-middle-east-18848986>
- 52 Dinç, "Birleşik Arap Emirlikleri 2011", s.366
- 53 "UAE US Security Relationship", 25 Şubat 2013, http://www.uae-embassy.org/uae-us-relations/security_2012
- 54 "UAE US Relations", 5 Mart 2013, <http://www.uae-embassy.org/uae-us-relations>
- 55 "Is al Qaeda's Attention Now Turning to United Arab Emirates?", 18 Şubat 2013, <http://www.thedailybeast.com/articles/2012/12/27/is-al-qaeda-s-attention-now-turning-to-united-arab-emirates.html>
- 56 "2011 a banner year for u.s.-u.a.e. trade relations", 20 Şubat 2013, <http://usuaebusiness.org/2012/02/2011-a-banner-year-for-u-s-u-a-e-trade-relations/>
- 57 "21st Annual Arab-US Policymakers Conference", 5 Mart 2013, <http://ncusar.org/auspc/2012>
- 58 "US / UAE relations will continue to be strong", 7 Mart 2013, <http://www.ameinfo.com/uae-relations-continue-strong-321618>
- 59 "Emirates' Texas service to bolster UAE-US relations", 16 Mart 2013, <http://www.khaleejtimes.com/...>
- 60 "Ottawa ends UAE spat with Nuclear Deal", 5 Mart 2013, <http://www.theglobeandmail.com/news/politics/ottawa-ends-uae-spat-with-nuclear-deal/article4552179/>
- 61 "The Armenian Minister of Foreign Affairs visited the United Arab Emirates", 25 Şubat 2013, http://www.mfa.am/en/press-releases/item/2012/11/20/v_uae/
- 62 <http://joshuaproject.net/countries.php>, 12 Mart 2013
- 63 "United Arab Emirates and Britain: best of friends", *The Guardian*, 19 Ekim 2012
- 64 "Joint defence partnership between UK and the UAE announced", 6 Mart 2013, <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-20216028>
- 65 "Türkiye-BAE Arasında Stratejik İşbirliği Dönemi", 7 Mart 2013, <http://www.tccb.gov.tr/haberler/170/81966/turkiyebae-arasinda-stratejik-is-birligi-donemi.html>
- 66 Eren Güler, "İran bitti, BAE'ye altın ihracatı patladı", *Hürriyet*, 29 Eylül 2012
- 67 "İran altın ambargosunu BAE ile deliyor", *Dünya*, 1 Kasım 2012
- 68 "Mohammed bin Zayed holds talks with Turkey's PM", *WAM*, 28 Şubat 2012
- 69 "Human Development Index (HDI) - 2012 Rankings", 17 Şubat 2013, <http://hdr.undp.org/en/statistics/>
- 70 <http://joshuaproject.net/countries.php>, 9 Mart 2013
- 71 "CIA World Factbook, Infant Mortality Rate", 14 Mart 2013, <https://www.cia.gov/...>
- 72 "CIA World Factbook", 5 Mart 2013, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ae.html>
- 73 "CIA World Factbook, Population Growth Rate", 15 Mart 2013, <https://www.cia.gov/...>
- 74 "CIA World Factbook", 5 Mart 2013, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ae.html>
- 75 "UAE education expenditure up 78% in 2012 as GETEX Autumn 2012 expects bigger turnout from exhibitors, visitors", 26 Şubat 2013, <http://www.ameinfo.com/uae-education-expenditure-78-2012-getex-307160>
- 76 "Human Rights Watch World Report 2013" 26 Şubat 2013, <http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/united-arab-emirates>